

Informatieblad voor Nederlandse gevangenen in de Europese Unie

WETS

Straf uitzitten in Nederland?

Inleiding

De Nederlandse overheid vindt het belangrijk dat mensen na hun gevangenisstraf goed terugkeren in de maatschappij. Dan is de kans kleiner dat ze opnieuw in de fout gaan. Maar als je in het buitenland vastzit, is goed terugkeren in de Nederlandse maatschappij veel moeilijker.

Daarom is het mogelijk de buitenlandse gevangenisstraf uit te zitten in Nederland. Dat heet strafoverdracht. Er zijn twee wetten voor strafoverdracht: WETS (binnen de Europese Unie) en WOTS (buiten de Europese Unie). Dit informatieblad gaat over de WETS.

Wie neemt het besluit?

Strafoverdracht valt onder de verantwoordelijkheid van de minister van Veiligheid en Justitie. De Divisie Individuele Zaken, afdeling *Internationale Overdracht Strafvonnissen* (IOS) voert de wetten voor strafoverdracht namens de minister uit. IOS is onderdeel van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) in Den Haag.

Uitgangspunten voor de strafoverdracht zelf

Uitgangspunten voor strafoverdracht met de WETS:

1 De buitenlandse straf wordt voortgezet

Bij de WETS wordt uw straf *voortgezet*. Dat betekent dat de straf die u in het buitenland kreeg, in Nederland hetzelfde blijft. De zaak wordt niet nog een keer inhoudelijk behandeld door een Nederlandse rechter.

Er zijn drie uitzonderingen waar de straf niet één op één wordt voortgezet:

Uitzondering I als uw straf *hoger is dan de maximumstraf die in Nederland geldt voor het misdrijf waarvoor u bent veroordeeld*. Geldt dit voor u? Dan wordt uw straf aangepast naar de Nederlandse maximumstraf.

Voorbeeld maximumstraf

Nederlander S. is in Roemenië veroordeeld tot 17 jaar gevangenisstraf omdat hij 2900 xtc-pillen wilde verkopen. In Nederland is de maximumstraf hiervoor acht jaar. Komt S. naar Nederland voor strafoverdracht, dan wordt de straf niet hoger dan acht jaar. Het gerechtshof in Arnhem oordeelt hierover. Roemenië moet akkoord gaan met de nieuwe straf, anders gaat de strafoverdracht niet door.

Uitzondering II als er een terugkeergarantie is

Terugkeergarantie is een afspraak tussen Nederland en het land waar u vastzit, nadat u bent overgeleverd. De afspraak betekent dat beide landen moeten meewerken aan strafoverdracht.

Voorbeeld terugkeergarantie

Nederlander P. is op verzoek van België in Nederland opgepakt. Want hij heeft in België een misdrijf gepleegd. Er is nog geen strafzaak geweest voor dat misdrijf. Nederland kan dan met België afspreken: wij leveren P. aan België over, en we spreken een terugkeergarantie af. De rechtszaak van P. is dan in België, maar P. mag zijn straf in Nederland uitzitten. Na P.'s veroordeling werken Nederland en België allebei mee aan de strafoverdracht.

In dit geval kan uw straf aangepast worden aan de straf die u in Nederland zou hebben gekregen. Het gerechtshof in Arnhem bepaalt de Nederlandse straf. Dit gebeurt voordat u naar Nederland wordt overgebracht.

Uitzondering III als buitenlandse straf of maatregel niet in Nederland bestaat

Als in het buitenland een soort straf of maatregel is opgelegd die in Nederland niet bestaat, kan deze worden aangepast naar een vergelijkbare straf of maatregel in Nederland.

2 Alleen het land waar u vastzit, kan het verzoek tot strafoverdracht doen

In de WETS geldt de regel: het land waar u vastzit, neemt de eerste stap voor de strafoverdracht. Dat is niet verplicht. En u heeft ook niet automatisch recht op strafoverdracht. U kunt wel zelf aangeven dat u in aanmerking wilt komen voor strafoverdracht. Dit kunt u doen via de gevangenis waar u vastzit. U hoort dan via de buitenlandse instantie of een verzoek tot strafoverdracht wel of niet wordt gedaan.

Krijgt u geen reactie of heeft u moeite om uw wens bij de juiste instantie kenbaar te maken, dan kunt u aan IOS vragen om navraag te doen over een mogelijk verzoek.

IOS heeft daarvoor wel een aantal gegevens van u nodig zoals:

- uw naam en geboortedatum;
- locatie (naam gevangenis en adres) waar u verblijft;
- door welke rechtbank u veroordeeld bent (naam en plaats);
- wanneer uw rechtszaak onherroepelijk is geworden (zie onder voorwaarde 4).

Alleen met deze gegevens kan IOS bij de juiste autoriteit navraag doen. Het verplicht het land trouwens nog steeds niet om een verzoek toe te sturen!

Let op, de strafoverdracht met de WETS kan ook doorgaan als u het er niet mee eens bent.

3 V.i.-regeling

V.i. betekent *voorwaardelijke invrijheidsstelling*. Een gevangene kan eerder worden vrijgelaten. Dat mag alleen op voorwaarde dat hij of zij tijdens de proeftijd niet opnieuw een misdrijf pleegt. Soms zijn er nog andere voorwaarden. Zoals het verplicht volgen van een behandeling of toezicht door de reclassering. De regels voor v.i. verschillen per land. In Nederland komen gevangenen meestal voorwaardelijk vrij als ze twee derde van hun straf hebben uitgezeten.

Bij strafoverdracht met de WETS geldt de Nederlandse v.i.-regeling. Maar Nederland kan wel de buitenlandse v.i.-datum overnemen. Dit kan alleen als:

- deze datum gunstiger is voor de gevangene (dus eerder) én
- als de datum zeker is. Een v.i.-datum staat bijvoorbeeld niet vast, als een rechter nog over de toekenning van de v.i. moet beslissen.

Voorbeeld v.i. datum niet zeker

Nederlander B. zit per 1 januari 2016 in België vast voor een gevangenisstraf van zes jaar.

Na 1/3 van zijn straf kan hij v.i. aanvragen bij de Belgische rechter, dat is vanaf 31 december 2017. De Belgische rechter beslist dan of de v.i. wordt toegekend.

Maar als beide landen al akkoord gaan met de strafoverdracht voordat de Belgische rechter over de v.i. beslist, dan geldt de Nederlandse v.i.-regeling van na 2/3 van de straf.

Nederlander B. is namelijk voor 31 december 2017 al overgebracht naar Nederland. De Nederlandse wetgeving is van toepassing vanaf de aankomstdatum in Nederland. De Belgische rechter kan daarna niet meer over de v.i. beslissen.

Bij verandering van de v.i.-datum blijft de totale straf even lang. Ook blijft de Nederlandse v.i.-regeling van toepassing.

Voorbeeld v.i.-regeling

Nederlander G. kreeg in Engeland zes jaar cel voor drugssmokkel.

Blijft G. in Engeland vastzitten? Voor G. staat vast dat hij na drie jaar voorwaardelijk vrijkomt (namelijk na de helft van zes jaar). Zijn proeftijd is ook drie jaar.

En wat gebeurt er als de v.i.-datum van G. wordt aangepast aan de Nederlandse regels? In Nederland komt G. na vier jaar voorwaardelijk vrij (na 2/3 van de straf).

Dit betekent dat voor G. de Engelse v.i.-datum gunstiger is dan de Nederlandse datum. Daarom neemt Nederland in dit geval de v.i.-datum van Engeland over. Voor G. betekent dit: voorwaardelijk vrij na drie jaar, met een proeftijd van drie jaar. De totale straf blijft zes jaar.

4 Strafovername is niet verplicht

Het andere land en Nederland hoeven niet mee te werken aan strafoverdracht. Beide landen kunnen altijd besluiten er niet aan mee te werken. Bijvoorbeeld omdat er nog een onderzoek naar u loopt, of omdat u een ernstig misdrijf heeft gepleegd, of omdat er niet aan de voorwaarden is voldaan.

Aanvraag WETS

Hoe verloopt het proces?

Stap 1: Buitenland stuurt certificaat op

Het land van veroordeling neemt de eerste officiële stap. Dat is het opsturen van de aanvraag voor strafoverdracht naar Nederland. Die aanvraag heet: certificaat. Bij het certificaat zitten uw vonnis en andere belangrijke informatie. De procedure is niet in alle WETS-landen hetzelfde. Landen onderzoeken eerst zelf of u aan de voorwaarden voldoet.

Stap 2: IOS controleert het certificaat

IOS controleert of u en het certificaat voldoen aan de voorwaarden. Voor strafoverdracht met de WETS gelden in totaal zeven voorwaarden. Anders komt u niet in aanmerking voor strafoverdracht met de WETS.

Voorwaarde 1 Binding met Nederland

Voor strafoverdracht met de WETS moet u voldoende 'binding' hebben met Nederland. IOS kan in de Basisregistratie personen zien of u de Nederlandse nationaliteit heeft en of u in Nederland woont. Ook wordt gekeken hoe lang u al in Nederland woont. IOS kijkt daarbij vooral naar de periode van vijf jaar voorafgaand aan uw arrestatie in het buitenland.

Tot slot wordt ook gekeken of uw partner, kinderen of ouders in Nederland wonen. Het doel van de WETS is namelijk dat u goed terugkeert in de Nederlandse maatschappij. Dat kan niet zonder binding met Nederland.

Verblijfsvergunning

Heeft u een verblijfsvergunning voor Nederland? Ook dan kunt u in aanmerking komen voor strafoverdracht. Dat kan alleen als u:

- vijf jaar onafgebroken voorafgaand aan uw arrestatie in het buitenland in Nederland heeft gewoond en
- als u uw verblijfsvergunning mag behouden.

Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) kan uw verblijfsvergunning intrekken omdat u in het buitenland veroordeeld bent. De IND beoordeelt uw situatie. Is de IND van plan ('voornemens') uw verblijfsvergunning in te trekken? Dan besluit de minister van Veiligheid en Justitie dat de strafoverdracht niet doorgaat. Want dan is er geen 'resocialisatiebelang' in Nederland.

Voorwaarde 2 Nog voldoende straf

Het doel van strafoverdracht is dat u goed kunt terugkeren naar de maatschappij. Daar is tijd voor nodig en dat gebeurt vanuit detentie. Daarom moet er nog voldoende straf ('strafrestant') over zijn op het moment dat u in Nederland aankomt. Bij ontvangst van het certificaat moet er minimaal zes maanden strafrestant zijn. Dit is berekend vanaf de datum dat u in Nederland voorwaardelijk in vrijheid wordt gesteld. Als dat er niet is, gaat de strafoverdracht niet door.

Voorwaarde 3 Rechtszaak is klaar

Uw strafprocedure (de rechtszaak en de uitspraak) in het buitenland is afgerond. De uitspraak is onherroepelijk. U kunt niet meer in hoger beroep gaan.

Voorwaarde 4 Vonnis: op of na 5 december 2011

De WETS geldt alleen als het vonnis op of na 5 december 2011 onherroepelijk is geworden.

Is uw vonnis onherroepelijk geworden vóór 5 december 2011?

Dan geldt voor u niet de WETS, maar wel de WOTS. Hiervoor is een ander informatieblad beschikbaar.

Voorwaarde 5 Gevangenisstraf of maatregel

U bent veroordeeld tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf of vrijheidsbenemende maatregel.

Voorwaarde 6 Ook in Nederland strafbaar

U bent veroordeeld voor iets wat in Nederland ook strafbaar is.

Voorwaarde 7 Beide landen akkoord

Het land waar u veroordeeld bent én Nederland zijn allebei akkoord met de strafoverdracht. Het land van veroordeling is niet verplicht de straf over te dragen. Nederland is niet verplicht de straf over te nemen.

Stap 3: Binnen 90 dagen beslissen

Is alle informatie compleet en gecontroleerd? Dan neemt IOS de zaak in behandeling namens de minister van Veiligheid en Justitie. Binnen 90 dagen neemt de minister de beslissing of Nederland het vonnis overneemt of niet. Soms kan het langer duren.

In die 90 dagen stuurt IOS de aanvraag naar het gerechtshof in Arnhem. Het gerechtshof moet toetsen of uw vonnis in Nederland ten uitvoer kan worden gelegd. Daarna geeft het gerechtshof een oordeel over de zaak. Bij een negatief oordeel gaat de strafoverdracht niet door. Bij een positief oordeel stemt IOS namens de minister in.

Informatie over de instemming krijgt u via het land waar u vastzit. Daarbij hoort ook een uitleg op papier over de gevolgen van de strafoverdracht. IOS vraagt aan dit land om u deze informatie te geven. Het is niet altijd zeker of het land de informatie ook echt aan u doorgeeft. Soms komt de post niet aan.

Let op, ondanks dat het gerechtshof positief oordeelt, kan IOS namens de minister alsnog het verzoek afwijzen. Daarnaast kan het buitenland ook nog altijd besluiten om het certificaat in te trekken.

Stap 4: Binnen 30 dagen overbrengen

In de WETS staat dat u, na een positief besluit, binnen 30 dagen naar Nederland moet worden overgebracht. Soms kan dit langer duren. Het land van veroordeling regelt het vervoer en de bewaking tijdens de reis.

In Nederland komt u in een gevangenis of forensische kliniek.

Meer informatie

Wilt u meer weten over WETS of een ander onderwerp dat hiermee te maken heeft? Dit kunt u doen:

1 contact opnemen met IOS:

- bel de Informatielijn WETS WOTS: 08807 25 963
Vanuit het buitenland: 00 31 8807 25 963
Geopend maandag tot en met vrijdag tussen 9.00 en 12.00 uur.
Ook advocaten en familieleden die vragen hebben over strafoverdracht kunnen dit nummer bellen.
- of schrijf naar: IOS, Postbus 30132, 2500 GC Den Haag. Vermeld hierbij altijd uw volledige naam, geboortedatum en het land waarin u vastzit.

2 kijken op www.dji.nl

(homepage -> Direct naar -> Strafoverdracht).

Colofon

Dit informatieblad is een publicatie van:
Dienst Justitiële Inrichtingen
Postbus 30132 | 2500 GC Den Haag

Aan dit informatieblad kunnen geen rechten worden ontleend. DJI aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten in dit informatieblad.

© Dienst Justitiële Inrichtingen, september 2016